

105

††††††††††
Tėvynė
kasztūja dėl
neprigalinczių
prie Susiv. L. A.
ant metų 50 c.
††††††††††

TĖVYNĖ

††††††††††
Apgarsinimu
— prekė: —
1 colis 1 kart
\$1,00
1 colis per metą
\$8,00
††††††††††

LITERATUROS MOKSLO IR POLITIKOS MENESINIS LAIKRASZTIS

ORGANAS

„Susiv. Lietuviu Amerikoj“

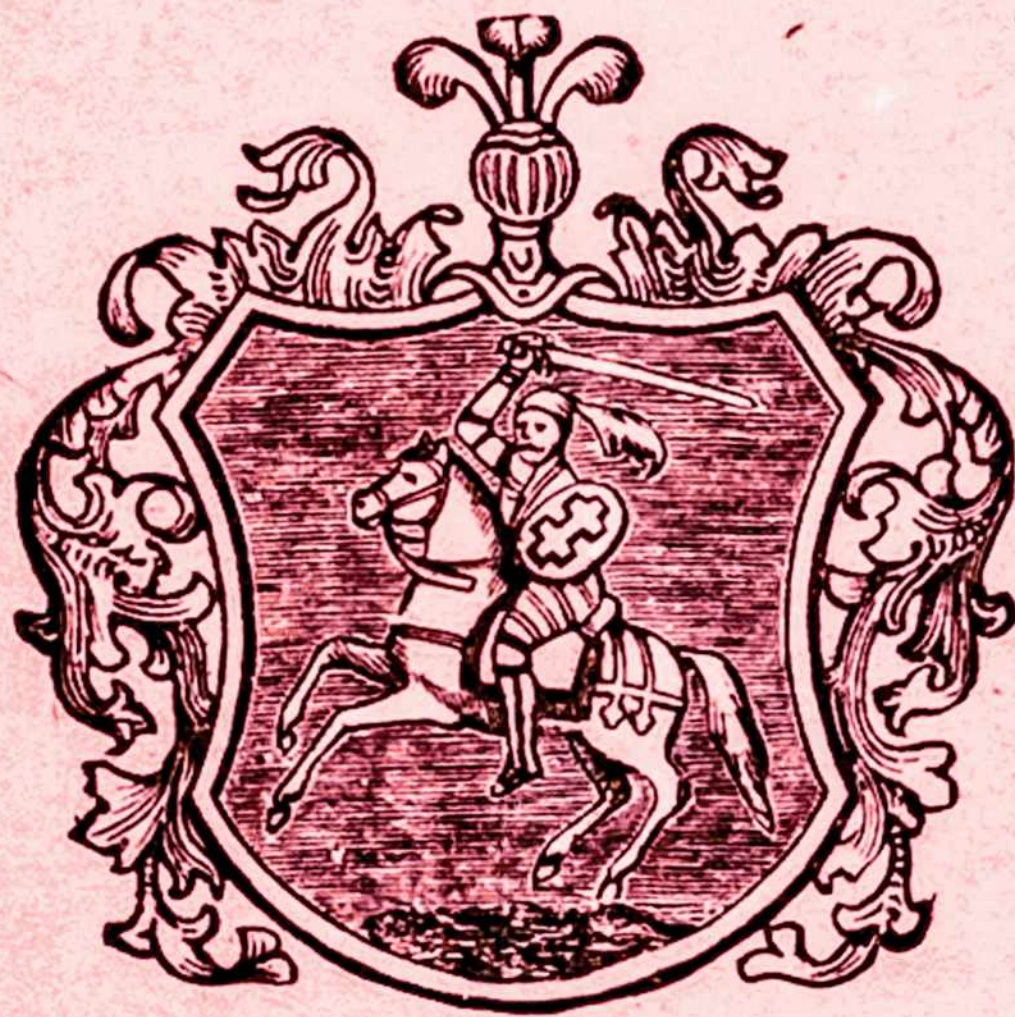
Iszleidžiamas kasztais

„Susivienyjimo“

Entered as Second class Matter at the Post Office at MtCarmel, Pa.

GEGUŽIS

Metai I

No 5

1896 m.

Siuncziant pinigų ir rasztus į rėdystę „TĖVYNĖS“ reikia
padėti tokį antrasą:

REV. JONAS ŽILINSKAS.

MT-CARMEL, PA. Bx 103.

ADRESAI

VIRSZINIŲ „SUSIV.“ LIETUV. AMERIKOJE.

Prezidentas

Rev. J. Žilinskas, Box 103.
Mount Carmel, Pa.

Vice-Prezidentas

Nikod. Olszinskas,
825 St. Clair str., Cleveland, O.

Sekretorius

Jurgis Kazakevyczia,
130 E. Broad str., Hazleton, Pa.

Kasierius

Jūzas Milianckas, 308 W. Centre str.,
Mahanoy City, Pa.

Knigius

Rev. A. Burba, L. Box 1053
Plymouth, Luzerne Co. Pa.

Rev. S. Pautienius,
Mahanoy City, Pa.
Silv. Brūzis,
Shamokin, Penn'a.

Kasos
apie kunai:

DAINOS

— apie —

Nusiskandinusią mergytę.

(lietuviszkųjų kanklių aidai.)

II.

Margas genys, margas,
Svietas da margesnis.
Šziurksztus kietas žmonių protas,
Szirdys da kietesnės.

Anksti ryt rytelis
Giedrele giedrojo;
Anksti rytą rinkau vūgas
Giružėj^x žaliojoj

Daugel syk^x ilsėjau,
Daugel syk^x sustojau:
Užsimislius bernužėlį
Savo minavojau.

Bet šztai ma^x bestojant,
Šztai beminavojant,
Pamacziau iš tolo poną
Vieszkelužiu jojant.

Gražus jaunas ponas,
Bėras žirgužėlis,
Prie žirgelio tymo balnas,
Szilkų kamanėlės.

„Labas ryt's mergele,
Lab's ryt's, lelijėle,
Labas rytas žalios girios
Vėgelių rinkėja!

„Baltas veido gymis,
Mėlynos akelės,
Skaisčios gražios tavo vūgos,
Skaistesnis veidelis.

„Vai, mergyte mano,
Mergele — kvietkele,
Dūk pardūk man savo vūgas,
Pardukie veidelį.

„Už kožną vūgele —
Karštai glamonėsiu,
O už skaistųjų veidelį
Pinigais mokėsiu.”

— „Vai atstok, atstokie,
Ponaiti berneli,
Nepardūsiu jaunystėlės
Už jokią čienele.”

Margas genys, margas
Svietas da margesnis,
Šziurksztus kietas žmonių protas,
Szirdys da kietesnės.

Anksti ryt rytelis
Rasele rasojo,
Anksti ryt^x buvau rinkt kvietkų
Pievelėj žaliojoj.

Rinkdama ilsėjau,
Pririnkus sustojau:
Užsimislius bernužėlį
Savo minavojau.

Bet šztai man bestojant,
Šztai beminavojant,
Pamacziau iš tolo poną
Karietoj važiuojant.

Marga karietėlė,
Jūdbėri žirgeliai,
Prie karietos aukso kvietkos,
Zerkolų langeliai.

„Mergužėle mano,
Saldžioj patiekėle.
Nepardavei ma^x vūgelių
Pardūk vainikėlį.

„Duk, pardukie, pirksiu
Vainikėlį žalią,
Vainikėlio lapais tavę
Viliosiu pas savę.

„Pas manę mergyte,
Palociai, dvarelis,
Aplink dvarą kvietkų daržas,
Alyvų sodelis.

Sode vainikėlį
Vydyt pakabysiu.
O tavę mano mergyte,
Palociūs laikysiu.

— Vai atstokie, važiuok' sau,
Ponaiti berneli,
Ma'brangesnė jaunystėlė
Už tavo dvarelį.

* —————
Margas genys, margas
Svietas da margesnis
Šturksztus szaltas žmonių protas,
Širdys da szaltesnės.

Anksti ryt^x rytelis
Miglele miglojo;
Tirsztų miglų debesėliai
Nemunėlį klojo.

Anksti ryt^x gelmelėn
Sryaunaus Nemunėlio
Siuntė manę motinėlė
Parnešt vandenėlio.

Ėjau, vis ilsėjau,
Nuėjus sustojau:
Užsimislius bernužėlį
Savo minavojau.

Sztai man ten bestovint,
Sztai man ten belaukiant,

Pamaččiau ištolo poną
Laivužy^x atplaukiant.

Lengvas liepos laivas,
Aržūlo irklelis;
Ant laivelio margi raštai
Šzilkinis žėgglelis.

„Mergužėle mano,
Labas ryt's, mergele,
Labas rytas gražumėlio
Skaisčžioji srjovele!

„Skaistus tavo veidas,
Kaip vandens, srjovelė,
Bet už srjovę, už veidelį
Skaistesnė širdelė.

„Dėl veidelio grožio
Tavę pamylėjau,
Dėl skaistumo širdužėlės
Vest^x prisizadėjau.

„Eikie ^{sen}szia, mergyte,
Eik ^{sen}szia in laivelį,
^{sen}Szia važiuosim, mergužėle,
In mano dvarelį.

„Aplink mano dvarą
Dvareliai, sodeliai,
Viduj^x sodo koplytėlė,
Mūriniai nameliai.

„Koplyčžioj, mergyte,
Žiedeliais mainysim,
O nameliūs—paloceliūs
Dvarelin valdysim.

„Daug gal būt' nenorių,
Priešžingų kalbelių,
Bet sumainius neatmainys jau
Nieks mūsų žiedelių.”

)pabaiga II dalies toliaus bus).

PRUSU LIETUVIAI.

Pagal paskucziausia vokiečių apskaitymą Prūsėse Lietuviai randasi do 10-yje pavietų. Daugiausiai lietuvių yra paviete Szilokarczemos, kur ant 100 žmonių pripūla 59 lietuviai. Potam eina pavietas Tilžės, kur ant 100 pripūla 47 lietuviai. Klaipedoj 42, Ragainėj 25, Pakalnėj 21, Labgavoj 16, Pilkalnio paviete 13 lietuvių ant 100 gyventojų, Stalupėnų paviete pripūla tik 2, o pavietūse Geldupio ir Vistruczio tik po 1 lietuvi ant 100 vokiečių.

Kaip matome mus Prusų broliai yra didei susivokieciauę. Prusu Lietuvoj, vokiečių daugiau nei lietuvių. O ir likusieji lietuviai lietuviystės reikalūse labai atszalę ir didelis jų skaitlius in nasrus vokiečių tik bėga, tik bėga.

Prusų lietuviai yra liuteriszko tikėjimo. Turi apie septynis laikraszčius lietuviszkoj kalboj, bet vokiszkomis literomis. Mus laikraszčių jie beveik suvis neskaito, musų kylimui menkai prijauczia ir su mumis liuivias-katalikais neką nenori susidėti.

Dievs dūs vienog, kad neužilgo ir terp Prusų lietuvių atgis patriotizmas, kurs nog keletos metų jau ten pradejo apsireikszti. Prusų lietuviai jau keli metai kaip darbūjasi, kad nors vieną ar du savo pasiuntiniu turėtų Prusų suėjime (saime) ir kad kaimo mokslinėse nors katekizmo vaikai butu mokinami lietuviszkai.

Jei tik mums pasisektu sukelti tarpe Prusų lietuvių tautiszkus jausmus, tai da stacziai galėtume pasakyti, jog anas krasztas Lietuvos del lietuviystės nepražuvo, tūm labjaus, kad da ten lietuvių yra daug didesnis skaitlius, negu jį vokieciai padūda.

LENKAI ir LIETUVA.

Padėjimas Lenkų.

Kas gerai tēmyja į politiką, lengvai gali inžiurėti, kad lenkai tarpe Europos vieszpatysčių ingyja kaskart vis dides-

nę svarbą. Vokiečiai szendien su jais rokūjasi. Austrijoj-gi lenkai tiesiog pasiliko gaspadoriais, nes vyriausi Austrijos ministeriai ir visų ministerių galva Badenis yra lenkai. Maskoliai nors lenkus dideliai spaudžia, vienog bijos jų, nes vakarinėj Maskolijoj lenkai turi didelę galybę.

Lenkų politika.

Daugiausiai liūsybės lenkai turi po „Austrijoku“ Galicijoj ir mislina, kad prikelti Lenkiją jiems bus lengviausiai su pagelba arba po prieglauđa Austrijos.

Visi lenkai laukia szendien kaip kokio iszganymo, kad tik Europoj pakiltu vainos. Kalbama, kad Austrijos lenkai teip kėravija politika, kad tik vokiečiai pradėtu kariauti su maskoliais.

Gerinasi lenkai austrijokams, gerinasi del senos prietelystės prancuzams, paskutineme laike gerinasi ypatingai anglams. Tos vieszpatystės: Austrija, Vokietija ir Anglija neapkenczia maskolių ir jeigu tik jiems pasisektu Maskoliją apimti, dalytu Maskoliją, Lenkams jų „ojczyzna“ atidūtu. Teip lenkai mislina.

Likimas Lietuvių.

Be abejonės lenkai, tauta apszviesta ir skaitlinga, turi prieszais save ateitę. Galima tikėti ing tai, jog pirmiaus ar paskiaus lenkai turės savo vieszpatystę. Bulgarai, Serbai, Czekai nors po daugelio metų savo atgavo, atgaus ir lenkai. O kas bus su Lietuva?

Pasaulės politikieriai apie Lietuvius nieko nežino, skaito jųs arba už lenkus, arba už maskolius, arba prusūse už vokiečius, užtat su lietuviais suvis nesirokūtu, jeigu ir pareitu jiems Maskolijoj naujus rubežius vesti, naujas karalystes tverti, nepaisytu jie ant lietuviszkos tautystės, neapdovanotu lietuvius politiszku buviu, nes nieko apie jųs ir apie jų norus nežino. Lietuva vis pasiliktu sklypūse, o tas galūtinai ją turėtu pribaihti.

Kaip mums reikia darbūties.

Kada mes lietuviai pabudom, sujudom, subruzdom, kada

pajutome kad gyvūjam da kaipo atskyrī tauta, privalome povaliai iszdirbti savyj teipgi norą atskyrāus politiszko gyvenimo. Jeigu mažesnės tautos Europoj turi savo atskyrų rėdą, kodelgi mes lietuviai negalėtume turėti savo atskyrāus lietuviszko rėdo? Spėkų dėlei to turime pakaktinai, nes skaitome per tris milijonus lietuvių. Apszvietimo turime in vales, nes mus kiemonis yra daug apszvietesniais už lenkų chlopus ir maskolių muzikus, o inteligentų teipgi jau ir dabartės mums nestokūja. Kogi tąsyk mums reikia?— Reikia tiktai laukti progos, kada galėtumem paimti tai, kas musų. Bet pirm nei toj proga pasitaikys, turime mes patys save ir sviėtą prie to prirengti. Privalome jau dabartės ir mes patys žinoti ko geidžiame ir svetimiems apie tai pasakyti, nes ne laikas bus drožti jieszma, kada „meszka“ bus pabėgus.

SENOVES LIETUVA.

Kaip Lietuva senovėj iszrodė?

Puikiai dabartės Lietuva iszveizi: kur girios, tai placios žalios girios; kur pievos — lygios kvepenczios pievos, o kur laukai, — tai visur sodybos ir dirvos apklotos žaliūjančiais javeliais.

Kitados, priesz du tukstancziu metų, nors lietuviai gyvenojau pakraszcziūse Nemuno, ten kur ir dabartės gyvena, krasztas tas vienog neiszrodė teip puikiai, kaip dabartės: ežerai, balos ir nepereinamos pelkės klojo tą szalį, o žmonės gyvenojau tik pakraszcziais upių: Nemuno, Dauguvos, Nerio, Nevėžos, Szeszupės ir kitų, ką per Lietuvos žemę teka. Upės tada buvo geriausiai ir vienatiniais keliais: vasarą žmonės važinėjojau upėmis ant pergų, o žiemos laike su rogėmis. Tik kur nekur sausesnėse vietose buvo praminti per miszkus takai, kuriais galima buvo praeiti pėsčiam arba važiūte pervaziūti mažose rogutėse szunimis užkinkytose — Dėlto siaurus takus ir kelelius lietuviai iki sziai dienai isz senoviszko da vadina szuntakiais arba szunkeliais.

Kaip senovės lietuviai gyveno?

Senobiniai lotyniški ir grekiški rasztai, ir užsilikę mus dainos liudyja, jog anūse senovės laikūse lietuvių gyvenimas buvo labai paneszus į šzendieninį gyvenimą.

Turtingesni turėjo įsistatę sau namelius iš apvalių medžių, be langų, nes mus žmonės da tąsyk stiklo nežinojo. Kad žiemą szaltis į vidų neitu, plysziai namukų buvo užkamszyti samanomis ir užlipyti moliu. Stogas buvo pridengtas laukinių žvėrių kailiais ir užmestas eglų skujomis arba užklotas nendremis. Viduryj namo buvo kudmentas, padarytas iš akmenų, ant kurio kurenosi ugnis. Dumai iszėjo per kurtinį; kaminų nebuvo.

Tankiausiai tokiūse nameliūse lietuviai darydavo du raimu: vienas buvo kurinamas namas arba kurtinys, kuriame valgį virdavo ir kepdavo, o antras priemėnia, kuriame svetį priimdavę. Turtingesniejie, szale ano gyvenamo, statydavo da kitą bakužę — svirną, teipgi iš apvalių medžių, be langų, į kurį sudėdavo mažiaus reikalingus daigtus, rakandus. Į svirną eidavo nakvoti jaunosios mergelės — dukters szeimynų. Svirne kudmento nebuvo, užtatai žimos laike turėdavo klojėti patalais. Lovos ir jau buvo žinomos senovės lietuviams „Augsztas svirnelis, margoji lovelė, pukų patalėliai da ir szendien yra apdainūjami lietuviszkose dainose.

Labjaus pavargę senovės lietuviai, neįstengdami pasistatyti sau medinio gyvenimo, buvodavo tankiai nameliūse iszkastūse žemėj, arba rusiūse.

Kūm senovės lietuviai užsiėmė?

Gyvendami pakraszczūse, upių senovės lietuviai, žinomas dalykas, pirmių pirmiausiai užsiėmė žuvinkykste: bucziai, varžos ir bridiniai jau nog senovės yra žinomi lietuviams.

Miskūse buvo daugybės paukszczių ir žvėrių — lietuviai užsiimdavo medžiokle. Szaudyklių arba karabinų da tąsyk nebuvo — szaudė jieszmais iš lankų arba prisiviję raiti žvėrį durtuvu perverdavo. Kiekvienas lietuvis turėdavo žirgą. Bėrasis žirgelis buvo lietuviams reikalingas kaip dėl

medžioklės teip lygiai ir karėje (ant vainos.)

Žemės dirbimu, kaip anie minėti lotyniszki rasztinykai padūda, labjaus užsiimdavę tik turtingesni, kurie „isz vaisių ir javų darydavę sau gardų gėrymą“ girą. Vargūliai misdavo žuvimis, mėsa, vaisiais, vūgomis ir szaknelėmis nekurių augalų.

Amatinykų: muliorių, budaunyczių, kalvių, staliorių, szvelnių sziauczių ir kriauczių lietuviai anoje žiloje senovėje beveik suvis neturėjo: namų rakandai pas jūs tada buvo suvis paprasti, drapana tiesmuka — ko tik kuriam reikėjo, pats sau nereikalaudamas amatnyko pasidarė. *M. O. K.*

Polemika ir jos pasekmės.

Kas link ano praszymo spaudos.

Mūsų nutarimai.

Daugel jau turėjome mes Lietuviai visokių užmanymų, norėdami svietui pasirodyti. Bet iki sziol beveik visi tie mūsų užmanymai pasilikdavo be jokio vaisiaus.

Kodėl? Dėlto, kad mes nenorėjome atkreipti ant savęs svetimtauczių atydos. Dėlto, kad lietuviszkoji visūmenė, nutarusi ant masmitingų arba ant seimų nuveikti svarbius reikalus, patį apie anų iszpildymą nesirupydavo ir nesidarbūdavo. Nutardavo, padėkim, atlikti kokį svarbų dalyką ir pavėsdavo jo iszpildymą tam tyczia iszrinktam komitetui, dviems arba trimis vyrams, nedūdama priegtam jokios pagalbos, jokių yrankių dėl iszpildymo. Tik visūmenė, tiktai žmonių minios tautos troszkimus gali teisingai iszreikshti. Politikoj tik su minioms svietas rokūjasi, tokiu budu vienas arba du balsai mūsų komitetų, kad ir atsiszaukdavo kada tėvyniszkušė reikalūse, nykdavo be atbalsio, ba visūmenė tylėdavo. Kitaip stojosi su nutarimn paskutinio Seimo, kad siųstī pas carą praszimą, kas link persekiojimo spaudos arba druko.

Mieris praszymo.

Perėjo per Seimą įneszimas North Hamton, Mass. kûpos, kas link ano praszymo, tik dėl viso ko. Pamenu, vieni (teip lygiai kaip ir paskesnėj polemikoj) buvo prieszais praszymą, kiti už praszymą. Pagalios kas žin kas tokis padavė sziokę ducidūjanczią konkliuziją: jeigu siuntimas praszymo nieko ne-gelbės, — nieko nė neiszkadys. Visi pristojom, atlikimas dar-bo buvo uždėtas ant komiteto.

Visas mieris to neva praszymo, kaip suprato Seimas ir central. Susiv. komitetas ir abelnai visi lietuviai, turėjo buti tas, kad pakelti trukszmą, kad atkreipti ant savę svetimtau-ctzių akis, ir ant kiek bus galima, pagarsyti svietui savo pris-paudimus, o ypacz apskelbti, kad lietuviams barbarai masko-liai draudžia spaudyti knygas, apie ką netiktai kad svetimtau-ctziai, bet ir patys maskoliai nevisi žino. Nutaręs Seimas tą dalyką įtraukė į knygas protokolų ir ant to pasikakino.

Kaip darbavosi Centr. Susiv. komitetas.

Centr. Susiv. komitetas, kuriam iszpildymas nutarimo buvo pavestas, jau nog pradžios Vasario mėnesio susiraszinė-jo, kaip aną uždūtę atlikti? Likos nuspręsta, kad jokio pra-szymo pas carą nesiųsti, nes isz to nebus jokios pasekmės, o tik paraszyti ilgą praszymą apie musų persekiojimus po maskoliumi ir padūti tai į angliszkns laikraszczius.

Kokia isz to butų buvus pasekmė? — Beveik jokia. An-gliszkas laikrasztis už talpinimą straipsnio butų liepęs sau gausiai užmokėti, kaip tai buvo su Kražių masmitingo nuta-rimais, butu perleidęs per presą, tai ir visa nauda.

Pradžioj Kovo pas Centr. komitetą gimė kitoniszka mislis. Nuspręsta buvo paraszyti asztrų atsiszaukimą an-gliszkoj kalboj, iszdedant kaip ir pirmiaus visus persekioji-mus Lietuvoj, primenant tokius atsitikimus kaip Kražių skerdynė, ir tą atsiszaukimą, atėjus caro karunavojimo dienai, su pagelba labdaringo komiteto darbūjancziosi Phila-doj dėl persekiotų per turkus, armėnų, paleisti į Philados an-gliszkus laikraszczius, kaipo atspindį karunavojimo ant liū-

sybės žemės. Tokį rasztą, pritaikytą prie aplinkybės prie tirono iszkilmės, daug laikraszczių tą dieną butu atkartoję. Jau rastas buvo atsakantis žmogus, gerai žinąs mūsų prietikius, kuriam buvo pavestas anas atsiszaukimas, broszurą, paraszyti (Centr. komit. tą atsiszaukimą užlaiko.) Kaip sztai dalykai virto kitaip. „Garse” pasirodė projektas peticijos pas carą p. Didinsko. Į Centr. komit. p. Did. prisiuntė tik žinią, kad yra paraszės praszymą, padavęs į „Garsą” spausdyti ir laukęs kaip lietuviai ant to atsiliepsę. Toji žinia iszpūlė patalpyti Organe kaipo žinia ne giriant, nė peikiant autoriaus. Pagirtas gal buvo tik ant tiek, ant kiek girias kiekvienas, kad ir blogai raszantys, pradinis rasztinikas — t. y. nė sziaip nė teip. Mums Centr. Susiv. kom., kaip sakiau p. Did. raszto jau suvis nereikėjo, nes tūm kart jau buvome nusprendę ką darysime, todėl nesikiszome į aną p. Did. rasztą. Tūm tarpu lietuviszkūse Amer. laikraszcziūse kas link praszymo kilo polemika, polemika karszta, į kurią jau buvo įtraukta visūmenė. Visūmenė iszreiszke savo mislis ir visūmenė nusprendė, o nusprendė teip, kaip Cent. Susiv. kom. jau senei buvo nutaręs — nesiųsti pas carą jokių praszymų, nes isz to nebutu naudos, o prieszingai mus pažemintu, vietoj to geriaus sziaip kokiu nors budu savo skriaudas pagarsyti.

Bet isz tos polemikos, ant kurios Susiv. tik nūszaliai žiūrėjo, turėdamas, kaip matėt, tiesą, kad Susiv. į ją suvis ne maiszytu; vestos polemikos suvis trivialiszkos, kaip gali vesti tik žmonės stovinti da ant suvis menko laipsnio literatūros, ir apszvietos, iszėjo tas, ko isz polemizūjanczių nėvienas gal nesitikėjo.

Pasekmės mūsų polemikos.

Ilgį straipsniai apie „peticiją kad atgauti spaudą”, rasztyti isz visų Amerikos krasztų, į visus liet. laikraszczius. Keikimai ir iszmislinėjimai ant caro už jo priespaudas, žodžiu visa ta polemika, visi tie barniai kas link atgavimo spaudos, nepasiliko be atbalsio. Czion buvo balsas visos tautos, visų Amerikos lietuvių, balsas, kurį, lengvai svetimtaucziai iszgirdo.

Atskyrė jie, žinoma, grudus nūg pelų, paėmė tik vieną esenciją mūsų barnių ir pradėjo raszyti, kad lietuviai, ypatingai Amerikoj, labai yra užimti klausymu atgavimo spaudos.

Pirmiausiai klausymas atgavimo spaudos perėjo į Amer. lenkiskus laik., isz kur ir dasigavo toj žinia į lenkiskus laikraszczius Poznaniaus ir Galicijos. Svarbiausias isz anų „Przegląd Wzeczpolski“ placziai apie mus spaudą raszo, o kas akyviausio, prancuziszkaj savo dalyje, kurią tyczia į Europos, visų kalbų laikraszcz. siuntinėja, kad anie galētu perspaudyti, prancuziszkaj kalboj padūda paskutinyj savo N. straipsnyje „La presse lithuanienn in Russie“ visą istoriją mus spaudos, Kada buvo uždrausta. Apraszyta kaip mes dabartės gabename knjgas isz Prusų, isz Tilžės, o pagalios padūtas pereito mus Seimo užmanymas siusti peticiją. „Les journaux nous apprenent que les Lithuaniens ont adresse a Nikolas II une supplique pour le prier de premettre d'imprimer le lithuanien en lettres latines“.... Daeina, sako, pas mus žinia, jog Lietuviai siunczia pas Nik II praszymą kas link spaudos lietuviszkai lotyniszkomis litaromis“.... Susiv. mieriu jug ir buvo, kad svetimtaucziai apie tai dažinotu.

Yra da gal svarbesnės pasekmės, Musų liet. laikraszcziai eina į Maskolija. Bet kiek mes žinome, tai p. Lamanskis, profes. ir perdėtinis geogr. draug. ir Volteris. jo pagelbinikas, gauna tikrai Vienybę ir Tėvynę, nes tūdvi rėdystės paczios jiems regulariszkai savo laikraszczius siunczia. Tūm tarpu paskutineme No 19 Vienybės skaitome, jog tas pats p. Lamanskis maskoliszkūse laikraszcziuose dabartės pakėlė klausymą, kad reikia sugrażyti lietuviams spaudą.

Toku budu matome, broliai, jog mes suvis netikėtai dėjome jau iszdalies gerų pasekmių: Europoj kalbama apie tai, kad lietuviai neturi spaudos, o maskolijoj laikraszcziai svarsto klausymą, kad lietuviams spaudą reikia sugrażyti. Kartais mat ir blogas ant gero apvirsta. Szį sykį toji žemianti mus polemika iszėjo ant gero ir pagarsino klausymą mūsų spaudos teip kaip joku kitu budu butume negalėję nė

tikėtis pagarsyti.

Kritika, apsvarstymas, perkratymas dalykų per visūmėnė visados buvo ir bus geru daigtu, o szį kart buvo dėl mus konogeriausiu. Bet apsvarstant dalykus reikia svarstyti szaltai, iszmintingai. Didesnė garbė butume mes szį kart apturėję ir daugiau naudos įgiję, jeigu to trivializskumo mus polemikoj butu nebuvę. Susivien. kaip sakėme, toje polemikoj dalyvumo suvis nēmė, bet davė jai inīciativą.

kun. J. Žilinskas. Jur. Kazakevyczia.

Tėvyniszkos žinios.

Isz Lietuvos.

Lietuva jau pabudo isz miego. Suvalkų rėdybos Lietuvoj viskas rodos virte verda. Valsečiai nepaliauja reikalavę, kad jų vaikai iszkalose butu mokinami lietuviszkai ir kad maskoliai sugražytu lietuviams spaudą. Vietinės valdžios nusimineę.

Jaunūmėnė visūse Lietuvos kampūse tveria paslaptungus susirinkimus. Skaito lietuviszkus laikraszczius platina jų tarpe kitų, kelia lietuviszką dvasią. Dieve Augszcziausiasis, bile sykį kaimiečiai sukilo, tai galime pasakyti, kad Lietuva neprązus.

Liet. Lab. draug. Peterburge turėjo pirmą kart lietuviszką teatrą — Volteris keta iszleisti Peterburge lotyniszkomis literomis „Lietuv. Christomatiją“ ir „kun. Daukszos pamokslą“ matyt, maskoliai dėl mus darosi jau nors kiek szvelnesni.

Garsus ir karsztas lietuvis, mokytas didei vyras kn. Jau nis buvo paskirtas už profesorių į dvasiszką Peterburgo akademią, bet lenkai tam periszkadijo, dėlto, kad yra geras lietuvis.

Tilžėje Prusų lietuviai pradėjo neapkęsti apsigyvenusių lietuvių isz Didžiosios Lietuvos. Knigų kupeczystę nori patys

vesti ir už tai mus lietuvius skundžia maskolių ir prūsų valdžiai.

Isz Amerikos.

Blogas yra patsai tas, kurs ant visų užmanymų žiuri tik ant blogos pusės. Doras, milaszirdingas užmanymas Brookliniečių uždėti emigrantų namą netik neranda terp lietuvių reikalingos pagalbos ir pritarimo, bet prieszingai, nekurie nesidrovi iszmėtinėti Brookliniečiams, kad jie nori daryti isz to biznij. Tas yra lengviausias budas atsikratymo, kad nieko nedūti.

T—ta A. Olszewskis raszo, kad pusę Kražių brosziuos jau turi atspaudinęs.

„Susiv“ reikalai.

Balandžio mėnesij naujei prisiraszė:

Brooklyn N. Y. kp.: 1 Vaiczeliunas Ad. 2 Vizgirdienė Marė. Isz N. Y. C. prie Brook. kùpos: Gegžnas Jùz. Zubavyczia Jon. Skripkevyczia Petr. Skripkevyczienė Agn. Batura Jùz. Baturienė Klem. Kardoka Jon. Kardokienė Ona, Rupeika Jon. Rupeikienė Rožė.

Chicago Ill. kp.: 1 Ambrasaitis Marcel. 2 Ambrasaitienė Juz. 3 Szkauckas Jurg. 4 Zapalskis Vin. 5 Bagdonas Zakeus. 6 Kavaliunas Jon.

Cleveland O. dr. sz. Jur.: 1 Jasaitis Jon. 2 Ambrosa Jùz. 3 Viliamaitis Jùz. 4 Samulaitis Jùz. 5 Lipinskas Jurg. 6 Jagodzinskas Mik. 7 Dromanta Paul. 8 Aksonas Pr. 9 Sakalauckas Pr.

Prie moterų kùp.: 1 Ambrasienė Bar. 2 Avietienė Kat. 3 Avietienė Marė, 4 Viliamaitienė Ona. 5 Lipinskienė Petronė.

Elizabeth N. Y. kp.: 1 Siekis Pr. 2 Ziogas Ram. 3 Szaldupis Ant. 4 Kuprasevyczia Pr. 5 Baublis Anicentas 6 Gobleris Pr. 7 Miliauckas Kaz. Persikėlė in kùpa Kn. B. Žindžius isz Detr. Mich. Jùzapaicziute Marė isz Waterbury.

Newark N, Y. kp. 1 Sakevyczia Jon. 2 Butvilas Just. 3 Pranis Petr.

Philada. dr. sz. Jùz.: 1 Ramanaukas Kaz. 2 Gudiszkis Jon. 3 Gudiszkis Ad. 4 Kasputis Ad.

Dr. Jurg. kar.: 1 Lukaszevyczia Ign. 2 Rimkevyczia Jùz. 3 Navlickas Jon. 4 Davnoravyczia Mik. dr. sz. Jùz.: 1 Chmieliauckas Ant. kùpos: 1 Vaitkevycziute Zof. 2 Barcziauckiute Vik. 3 Masickis Sim.

Pittsburg dr. sz. Jùz.: 1 Truszkauckas Jur. 2 Truszkauckienė Mag.

3 Lubinas Vin. 4 Lubinienė Marė. Prie draug. sz. Jūz. no kūpos: Bradai-
dis Jūz. ir Bradaitienė Ant.   prie kūpos: 1 Baliukevyczia Mat. 2 Petrai-
cziutė Ona 3 Gilis And. 4 Gilienė Jieva 5 Navickas Vin. 6 Pazereckas Jon.
7 Pazereckienė Rožė 8 Navickienė Ona 9 Mažulis Jūz. 10 Sungaila Pet.
11 Minkelis Mat. 12 Karkėtis And. 13 Macziulaitis Ant.

Pittston kūp.: 1 Dervinis Jon. 2 Bracziulis St. 3 Abromaitis Jonas 4
Vėlyūis Mar. 5 Vėlybienė Jiev. 6 Kurtinaitis Jūz. 7 Kurtinaitienė Mor.

Wanamie kūp.: 1 Jisas Pr. 2 Anskienė Mag.

Viso labo Balandžio mėn. naujų pristojo 73 sanariai.

Buvo pažadėta šiame N. apgarsyti tūs, kurie isz priežasties neužsimo-
kejimo metinės arba szeip pripūlanczių mokėti priderysczių, likos iszbrau-
kti isz Susiv. knygu, isz priežasties ligos vienog szį mėnesyj to negalėjau
padaryti. Bus atėinantyj.

J. Kazakevyczia Susiv. Sekret.

Stovis kasos.

Ineiga.

Bal. 1. d. Clevel. O. dr. ir kūp	45.00	„ „ „ Philada. dr. Jur. Kar.	15.80
Bal. 2. d. Shamokin kp.	1.60	„ „ „ Thomas W. Va.	5.00
„ „ „ Pittsburg kp.	13.85	„ „ „ Chicago skola p. Žem.	20.00
Bal 13 d. Athol Mass. kp.	8.70		
„ „ „ Clevel. O. dr. ir kp.	16.50	Bal. mėn. ineigos:	281.40
„ „ „ Philada. dr. sz. Jūz.	2.00	Pridėjus sumą:	2220.82
„ „ „ Brooklyn. N. Y.	13.70		2502.22
Bal. 18 d. Union C. Conn.	7.70		
„ „ „ Chicago. Ill.	28.60	<i>Izdas.</i>	
„ „ „ Detroit. Mich.	5.70	Posmertine a. a. Kn. Zlotorinsko	
Bal. 23 d. Pittsb. dr. sz. Jūz.	6.65	iszmokėta jo Motinai	147.00
Bal. 25 d. Newark. N. Y.	5.10	Posmert. a. a. Saluczkos Kaz. iszsių-	
„ „ „ Richmond. Va.	1.35	sta ant rankų p. Zemaiczio ir Olisze-	
„ „ „ Elizabeth. N. Y.	15.95	vskio.	150.00
Bal. 30 d. Ontonogon. Mich.	2.40	Posmertine a. a. Kazlauckienės Ju-	
„ „ „ Edwardsville dr. Izid.	4.80	lės iszsiųsta ant rankų Kn. Sutkai-	
„ „ „ Pittston.	20.15	czio.	150.00
„ „ „ Edwardsville dr. sz. Ant.			447.00
	9.30		2502.22
„ „ „ Philada. dr. sz. Jūz.	22.25		2055.22
„ „ „ Pittsburg. dr. Vytauto.	9.30		

J. Miliauckas, Susiv. Kas.

PASARGOS.

Neužsimokeję už šiūs metus metinės arba neužsimokėję posmertinės už a. a. Kn. Zlotorinską liekas iszbraukti isz knygų.

Mokėkite posmertines už a. a. Mortą Kaminskiutę, Juliona Kazlauckienę ir Kazimierą Saluczką.

A. a. Jūzui Puleikiui, kurs 7 d. Sausio pasimirė isz persiszovimo Waterburyj, Conn., po ilgam apsvarstymui. mes nusprendėme posmertinės dabar nedūti, nors jis ir buvo pilnu Susiv. sąnariu. Tegul apsvarstys busentis Seimas.

Teipgi neskirsime mes, Centr. kom. posmertinės, nė Jonui Mickui kurį 17 d. Kovo rasta negyvą. Prigulėjo jis prie Scrantono kūpos.

Vietinės draug. arba kūpos gavimo dėl jų posmertinės privalo padūti apalaciją į Seimą. Privalo surinkę perstatyti Seimui ant raszto darodymus apie jų dorą gyvenimą ir grynai isz jų pusės nekaltą smerti.

Negražu, kad tiek Susiv. sąnarių nesava smerczia numirszta.

Kurie reikalaujate ženklelių kreipkitės pas kun. A. Burbą.

No 3 Org. naujai prisiraszė Mah. City iki 25 sąnarių turi but Mah. Plane, o likusieje Mah. City.

Susivienyjimo paliudyjimai.

Szj mėnesį iszsiuntinėjome visoms kūpoms ir draug. prigulinczioms prie Susivien. korteles, kurias virszinįkai draug. ir kūpų iszdalys tiems, kurie yra pilnais sąnariais. Tyczioms padaryta, kad nog minėtų laksztelių krasztą galima atplėszt, kurį pripildę kūpų ir draug. virszinįkai privalo nusiusti Susiv. sekretoriui.

Pristojant naujiems sąnariams virszinįkai kūpų ir draug. teipgi dalys tas korteles su peczėcziu Susiv. ir savo paraszais, sekretoriui Susiv. tokiu budu jau nesiųs naujai prisirasziusių vardų suraszę gromatoj, kaip pirmiaus darė, o tik nusiųs atplėsžę ir pripildę aną krasztą kortelės, ant kurios naujai

pristojantis prie Susiv. pats turi pasiraszyti apaczioj arba, jai raszyti nemoka, privalo nors kryželį padėti.

Naujai pristojantiems prie Susiv. tas paliudyjimas negali but iszdūtas, kol neužsimokės metinės.

Iszdūti tūs paliudyjimus arba priimti naujus prie Susiv. sąnarius gali tiktai draugystės arba kūpos komitetas. Niekados negali vienas prezidentas arba vienas sekretorius arba vienas kasierius. Ant paliudyjimo bent du vardai turi but padėti t. y. kūpos prezidento ir sekretoriaus.

Paliudyjimai tie seniai jau buvo parengti. Nisdavėme mes jų dėlto, jog laukėme, kol nepraeis laikas mokesties metinės, kad žinoti kurie atstojo nog Susiv. kad jiems suvis paliudyjimų nedūti. Centr. Kom.

Gandas isz pasvieczio.

Amerikos politikieriai užimti kandidatura ant prezidentystės. Demokratai nuliudę, matyti, nemislia laimėt. Daugumas demokratų praszo Cleveland'o kad pasidūtu ant trečios tarnystos, mislydami, gal nors per Cleveland'ą laimėšę.

Senatas vėl Amerikos ir kongresas užimti sala Kubą; prijauczia kubiecziams dideliai, bet iszsyk bijo ką gero dėl jų vieszai daryti, kad nesuarzyt jau ir teip užpykusius ant Amerikos iszpanus.

Kada jau ginczai Amerikos su Anglija beveik aptyko ir iszvangė karės, trys anglyszkai kalbantiejie kardinolai: Gibonsas, Amerikos kardinolas, kardinolas ir primatas Irlandijos Logue ir kard. Vaughan arcivysk. Anglijos iszdavė atsiszaukimą, kad reikią konogreicziausiai stengties uždėti terptautiszką sudą, kurs karalystes vieną su kita gadytu, o kad nebutu karės (vainos), kad nebut kraujo praliejimo.

Maskoliai rengesi prie karunacijos caro. Atsiliks tas jo apvainikavimas Maskvoj ateinantį mėnesyj. Kasztai isznesz su virsz 100 milijonų rublių. Žmonės laukia po tam apvainikavimui kokių palengvinimų, bet dėl žmonių jokių paleng-

vinimų nebus, tik bus kasztai apvainikavimo, kuriūs žmonės turės sudėti.

Vokietija, Austrija ir Valakai nū kelių metų yra prisižadėję vienas kitam bėdoj padėti. Valakai veda dabartės karę su Abesinų karaliumi Meneliku, Afrikoj, ir jiems ten nekaip sekasi. Taigi, pagal prižadus, Vokietija ir Austrija turi Valakus gelbėti. Prusų karalius Vilius su Herbertu Bismarkiu nuvažiavo pas Valakų karalių Humbertą kad geriaus tūs dalykus apsvarstyti. Vokiečiai teipgi ir su Anglija nesutinka. Anglai mat skverbiasi į Transvalių, teipgi Afrikos szalį, o Vokiečiai, per užvydėjimą nenor jūs į ten įleisti.

Turkų žemėj ramumo nēr. Paslaptomis kalbama, kad su pavasariu Armėnai sukilsę priesz turkus. Amerikos ministras p. Terrell isz Konstantinopoliaus važinėjo nēt į Washingtoną vis politiszkūse dalykūse. Bulgarai, Grekai ir kitos Balkanų tautos, matydamos Turkų silpnumą, tariasi, kad susivienyt į kruvą, teip kaip, padėkim, Amerikos valsčiai ir paskui neapkencziamus jiems Turkus visai nugalabyti. Austrija vienog pirmutinė to nenorėtu daleisti.

3 Kn. Zlotorinskas Jūzas mirė d. 12 Sausio m.

4 Kaminskiute Morta isz Baltimorės kūpos mirė 3 d. Kovo 96. (posmer. turi but užmokėta vėliausiai 31 d. Liepos July).

5 Kazlauckiėne Jule, Pittsburg Pa. kūpos. (Posmertinė vėliausiai turi but iszmokėta iki 31 d. Augusto.

6 Saluczka Kazimieras, Chicago kūpos. (Posmertinė privalo buti iszmokėta vėliaus iki 31 d, Augusto.

Kn. J. Žilinskas Susiv. prez.

ADRESAI PREZIDENTU

Lietuviskų draugysčių prigulinczių prie „Susivienyjimo“

- 1 Szv. Antano draugystės Šil. Paukštys, Bx 12, Edwardsdalle, Pa.
- 2 Szv. Jurgio, szv. Antano draug. ir kūpos P. Dragunas, Bx 411 Forest City, Pa.
- 3 Gedimino draugystės Wanamie, Jonas Prusaitis, Wanamie, Luz. Co. Pa.
- 4 „Susiv.“ Kūpos Vinc. Kalinauckas, 82 Bond Str., Elizabeth, N. J.
- 5 Volonczausko draug. J, Paukštys Bx 1018. Plymouth, Pa.
- 6 Szv. Kazimiero draug. Paul. Staskevicsze Bx 528. Plymouth, Luz. Co. Pa.
- 7 „Susiv“ kūpos V. Gradeckas, 189 N. Main str. Pittston, Pa,
- 8 Szv. Stanislovo draugystės Jonas Prusas L. Bx 753, Carbondalle, Pa.
- 9 Szv. Jurgio draugystės N. F. Martisziauckas, 23 Hazen Str, Cleveland, Ohio.
- 10 „Susiv“ kūpos, V. Ambrozeviczia 1944 South Tenth st. Philadelphia. Pa.
- 11 „Susiv.“ kūpos Jonas Teralla 24 John str. Waterbury, Conn.
- 12 Szv Jurgio draug. Silvestras Brūžis, 201 Franklin str, Shamokin, Pa.
- 13 Szv. KAZIMIERO kareivių B Žolinas, 264 N. Exeter str.. Baltimore, Md.
- 14 „Susiv.“ kūpos Jurgis Murauckas 2801 Penn Ave, Pittsburgh, Pa.
- 15 „Susiv.“ kūpos A. Žemaitis, 3301 Auburn Ave., Chicago, Ill.
- 16 „Susiv“ kūpos vardan Vytauto J. Jenulevicze 601 E. Diamond str, Hazleton, Pa.
- 17 „Susiv.“ kūpos Vincas Trapėnas 88 South Mead str. Wilkes-Barre. Pa-
- 18 Szv. Izidoriaus draugystės V. Sakeviczius, Edwardsdalle, Pa.
- 19 „Susiv“ kūpos K. Karpaviczia, 114 William str. Northampton Mass.
- 20 „Susiv“ kūpos Ignas Grieszius, Bx 113, Union City, Conn.
- 21 „Susiv“ kūpos F. Strakalaitis, 1796 Mich. Ave. Detroit, Mich.
- 22 „Susiv“ kūpos Jonas Lakickis, E. St. Louis, Ill,
- 23 „Susiv.,“ kūpos Stasys Gaska 12 Milton str, Amsterdam N. Y.
- 24 KEISTUCZIO kūpos Jūzas Anskys Bx 165, Glen Lyon' Pa,
- 25 „Susiv“ kūpos Felix Matulevyczia Morea Schuyl. Co, Pa,
- 26 dr, Liet, Sunų, Vincas Buraga, 526 Northampton str, Wilkes-Barre, Pa,
- 27 dr, szv, Mykolo, J, Daukszys 25 N, Welles str, Wilkes-Barre, Pa,
- 28 kūpa Vinc, Gilevyczia p, o, Poquanock Conn,
- 29 „Susiv“ kūpos A. Vaitulionis, Bx 281, Luzerne, Borough,
- 30 „Susiv“ kūpos F. Scher, 202½ Denny str, Richmond, Va,
- 31 Szv. Stanislovo draugystės kazim, Zorszka, 1506 N, Main Ave, Scranton Lack, Co, Pa,
- 32 „Susiv“ kūpos Antanas Daniseviczius, 417 West Pine str, Mahanoy City, Pa,
- 33 „Susiv“ kūpos Jonas Braszkys, Bx 885, Athol, Mass,
- 34 „Susiv“ kūpos M. Peseckas, Ansonia, Conn,
- 35 Vytauto draugystės Vincas kunca, 140 W. 8-th str, South Boston, Mass,
- 36 Vytauto draugystės Mikas Smoluka, 2509 Larkins Alley Pittsburgh, Pa,
- 37 „Susiv“ kūpos Jūzas Jokublaas, Bx 54, Tuckahoe N, Y,
- 38 Szv, KAZIMIERO draug, Martinas Masolas, N. 6 E, Liberty str, Cincinnati, Ohio,
- 39 kūpa Jūz, Glegznas 753 — 3-rd, ave. South Brooklyn N. Y.
- 40 kūpa, Jurg. Mollusziš 73 Grand str, Brooklyn E, D, N, Y,
- 41 „Susiv“ kūpos Motiejus Szlekys, Bx 194 Mc kees Rocks, Pa,
- 42 Szv, Jurgio draugystės Domin. Sziopis 110 Tichenor str, Newark N, Y,
- 43 Szv, Juzapato draugystės T, Kupstas No 66 Market str. Brighton Mass,
- 44 Szv, Izidoriaus draug, Petras Krasauckas, Shaft Schuylkill Co, Pa,
- 45 „Susiv“ kūpos, Pran. Dambrauckas 63 Chrystee str. New York City.
- 46 Szv. Jūzupo draugystės Baltrus Lunas, 3178 E. Levingston str., Philadelphia, Pa.
- 47 S. S, Jezaus draugystės M, Vailionis, Du Bois, Clearfield Co, Pa,
- 48 Szv, Jūzupo draugystės Petras Kazucziolis P, O, Bx 341, Homestead Allegheny Co, Pa,
- 49 „Susiv.“ kūpos, Jūzas Sziupis, Bx 104 Ontonogon, Mich.
- 50 Sz. Jurgio draugystės Kaz. Matulevyczia, 3269 Thompson Street, Philadelphia, Pa.
- 51 Szv, Jūzapo draug., Vincas Kudzius 2743 Carson str., S. S. Pittsburgh, Pa.
- 52 Jonas Kunca Bx 22, Shaft, Schuilk, Co, Pa,
- 53 kūpa, Kaz. Dapszis Clinton Place, No 130 Yonkers, N, Y,
- 54 kūpa, A, Malinauckas, Thorp, Wiss,
- 55 dr, szv, Jurgio kareivių, Jūz, Kapoczius, Mahanoy Plane, Pa,
- 56 kūpa Jonas Montvila, 129 S, Jordin str, Shenandoah Pa,
- 57 kūpa, Paulius Adomaitis Thomas Tucker Co, W, Va,